

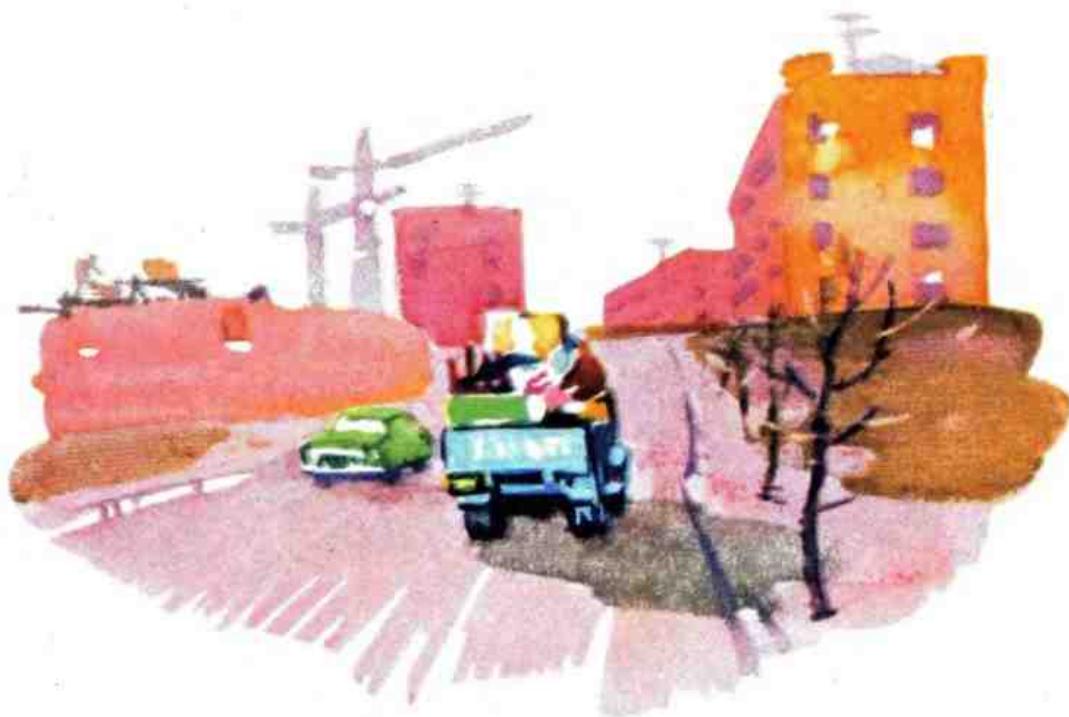
Г. ГРИНЕНКО

ДЧ2
Г85

НОВА КВАРТИРА

ДИТВИДАВ

Г. ГРИНЕНКО

НОВА КВАРТИРА

Державне видавництво
дитячої літератури УРСР
Київ 1962

РАДІСТЬ

Михайлик був машиністом. Дарма, що поїзд був не справжній і котився не по рейках, а по доріжці-килимку у їхній невеличкій кімнатці.

— Ту-ту-ту,—гукав Михайлик і пихкотів:—Чух, чух, чух.

Оленка бавилася на канапі з лялькою, а мама, пораючись у хаті, обережно обходила сина і його вагончики. Поїзд якраз набирав швидкість, коли до кімнати радісний і схвильований увійшов тато. Знімаючи на ходу пальто, він голосно сказав:

— А я вам сьогодні такого гостинця приніс!

— Якого, якого?—кинулися разом Оленка і Михайлик.

Тоді татко вийняв з кишені робочої спецівки невеличкий папірець.

— Ось ордер. Переїжджаємо на нову квартиру,—світлу, сонячну і простору.

Ой, що тут зчинилося! Оленка і Михайлик кинулися ціluвати тата, а потім усі разом—маму. Коли ж трохи заспокоїлись, Михайлик спитав:

— А Янтика теж візьмемо?

— Обов'язково,—сказала мама,—і дідусеві напишемо в село, щоб приїздив до нас у гості.

В цей вечір мама і тато довго не лягали спати і все про щось радились. Та Михайлик і Оленка вже нічого не чули. Вони міцно спали в своїх ліжках і, напевно, увісні бачили, як переїжджають на нову квартиру.

ПЕРЕЇЗД

Уранці в хаті знялася метушня. Двері були навстіж одчинені. Туди і сюди ходили люди і виносили речі. На підлозі лежали книжки і посуд. Михайлик ще зроду-віку не бачив такого розгардіяшу. Мама в'язала великі клунки. Ось винесли шафу і канапу. Оленка схопила ведмедика, Михайлик триколісний велосипед без педалі і теж понесли до машини. А там уже стояли Михайлові друзі і з цікавістю поглядали на все.

— Я тепер житиму у новім домі, от!—крикнув їм Михайлик.—Мама казала, у нас тепер буде квартира—велика-велика...—Михайлик при цих словах широко розвів руки.

— Пхи, а мій тато казав, що й ми скоро одержимо нову квартиру,—відповів один із хлопчаків.

Михайлик хотів було з ним посперечатися, що його квартира все одно краща, але тут мама і Оленка сіли у

кабіну. Хтось гукнув: «Поїхали, поїхали!» Татко ухопив Михайлика на руки, висадив на машину, а потім і сам стрибнув наверх.

Машина, гуркочучи, поповзла до воріт. Услід її ма-хали руками діти і дорослі, які вийшли, щоб сказати пе-реселенцям «до побачення» і побажати щасливої дороги.

І раптом у дворі з'явився Янтик, біленьке цуценя з гостренькою мордочкою і пухнастим хвостом.

— Гав! Гав! Гав! — кинувся він несамовито за машину. Це, очевидно, означало: «А я?! Мене ж забули!»

— Янтик! Янтик! — закричав Михайлик, а тато поступав у віконце до шофера.

Машина зупинилася. Михайликові друзі зловили Янти-ка, висадили на машину, і вона знову рушила вперед.

Так, разом з Михайликом, на новий 'виселок поїхав і його вірний другожок—маленький Янтик.

ЗДРАСТУЙ, НОВА КВАРТИРО!

Швидко мчав грузовик. Назад тікали стовпи, будинки, і ще чорні, голі дерева. Михайлик сидів на м'якому вузлі і міцно держав на колінах Янтика. Хлопчику було дуже весело, і він заспівав пісеньку, яку сам склав по дорозі:

Новий дім, новий дім,
Буду жити я у нім.
Ой, як весело! Ой, як весело!

Та ось і новий виселок. Уздовж вулиць вишикувались високі п'ятиповерхові будинки, облямовані кольоровими керамічними плитками.

Михайликова вулиця була рівна-рівна, як струна, обсаджена з обох сторін молоденькими стрункими каштанами.

Нарешті грузовик уповільнив хід і в'їхав у двір. А там уже тих машин, ніби на подвір'ї великого гаража,—то все нові пожильці заселялися.

Тато і вантажники почали знімати з машини речі, а кер-
буд вручив мамі ключі від квартири.

Мама, Оленка, Михайлик збігли на свій поверх. Коли
одчинили двері, море світла ударило Михайликові у вічі.

— Здрастуй, нова квартиро! — сказала мама радісно.
А Михайлик скинув пальто і разом з Янтиком тут же захоп-
дився оглядати квартиру: кімнати, балкон, кухню і ванну.

— Що воно за металева трубочка із гратчастою тарі-
лочкою угорі? — зацікавився Михайлик, заглянувши у ванну.

— Гав, — гавкнув у відповідь Янтик, мовляв, не знаю.

— Бачиш, Янтику, скільки тут кранів! — сказав Михай-
лик своєму дружкові.

Він крутнув кран з синім кружечком — на руку полилася холодна вода. Крутнув з червоним кружечком — і відразу відсмикнув руку назад: вода була гаряча.

Потім Михайлик крутнув ще один кран, і... зненацька на голову йому бризнув рясний холодний дощ.

— Наш дім без даху! — перелякано закричав хлопчик, не второпавши спершу, що сталося.

На крик прибігла Оленка. І обоє кинулися закручувати кран, а поки закрутили, самі змокли.

Тут нагодилася мама. Побачила мокрих дітей, хотіла нагримати на них, та нічого в неї не вийшло, — такий вже сьогодні був радісний день! Швиденько знайшла дітям суху одежду, а мокру розвішала на перилах балкона.

Вибіг на балкон і Янтик. Він, певно, вирішив стерегти одежку своїх хазяїв.

Тато в цей час стояв з сусідами у дворі, глянув на свій балкон і оторопів від несподіванки.

— Ти диви! Вони вже сушаться на сонечку!

— Ну ѿ швидкі ж вони у вас,—засміявся сусід, дивлячись на Михайликіву блузу і Оленчин фартушок із вишивитим котиком.—Перевіряли систему водопостачання!

Він відразу здогадався, що сталося з Оленкою і Михайликом в новій квартирі.

НЕПЕРЕДБАЧЕНИЙ ЖИЛЕЦЬ

Розставили меблі, розвішали картини. В кімнатах стало затишно і гарно.

Таткові найбільше подобалась вітальня. Він встиг уже поставити свого улюблена приймача—і по всій квартирі

лунала весела музика. Янтику і Михайлові найбільше сподобався балкон. Тут Михайлик вирішив збудувати для Янтика будку. А Оленка одразу заволоділа коморкою—маленькою кімнаткою без вікна.

— Це—Дуньчина кімната,—сказала вона усім.

Дунька—Оленчина лялька з косичками. Вона вміє вимовляти слово «мама», заплющувати очі.

— А для чого на стінах у нас стільки кружалець?—спитав Михайлик.

— Згодяться,—відповіла мама—Можна телевізор увімкнути, настільну лампу, праску. І дуже добре, що в нас внутрішня проводка. Так красивіше. Стіни чисті, без електричних шнурів.

— Що не кажи, а квартира хороша, якраз для нашої сім'ї,—задоволено сказав тато.

Мама зайшла в спальню.

— Ану ідіть сюди,—тихенько покликала вона.

У спальні, просто на білій ковдрі, якою нещодавно мама застелила ліжко, лежав великий сірий з рудуватими плямами кіт. Він, мабуть, жив тут на будівництві, а під час заселення будинку забрів у відчинені двері й спокійнісінько вмостиився на Михайловому ліжку. Сонячні зайчики своїми золотими промінцями лоскотали йому ніс, бо він весь час форкав уві сні: фор, фор, фор.

— От іще нова морока,—сказала незадоволено мама,—непередбачений жилець.

— Не вигонь, не жени котика!—кинулися до матері Оленка і Михайлик, ладні в перший-ліпший момент заревти.

Мама подивилась на тата,—що будемо робити?

Тато подумав-подумав трохи, глянув на дітей і сказав:

— Хай живе. Веселіше буде.

Так і залишився кіт жити в Оленки і Михайлика. Назвали його Мурликою.

ЯНТИК У НОВІМ ДОМІ

Це був дуже цікавий день у житті Михайлика і Оленки на новому місці. Янтик у новім домі повів себе досить дивно. По-перше, він з першого ж дня заворогував із Мурликою. По-друге, вертаючись із прогулянки, він минав свій поверх, біг аж на третій і там скавчав під дверима.

— Що це значить?—спитав Михайлик у мами.—Янтик не хоче йти в свої двері.

— А це значить те, —відповіла мама,—що він запам'ятив тільки двері, а поверху свого не пізнає. Треба навчити його пізнавати свій поверх.

Оленка і Михайлик довго думали, як це зробити. І нарешті придумали.

Михайлик узяв шматок фанери, синій хімічний олівець і, добре намочивши водою його кінчик, написав на дощечці друкованими каракульками: «Ходу нема».

— Бачиш, Янтику? —показав він дощечку собачці.

Янтик дрібно-дрібно завиляв хвостиком, мовляв, бачу, чого ви там іще сумніваєтесь.

Двері від своєї квартири брат і сестричка лишили відчиненими. Дощечку з написом Михайлик поставив на першу сходинку при повороті з другого поверху на третій, куди завжди повертає Янтик, минаючи свої двері.

— Побачить Янтик табличку, прочитає її і вернеться,— сказав Михайлик Оленці.

Янтика вивели у двір, погуляли із ним трохи, а потім побігли додому.

На другому поверсі Оленка і Михайлик лишилися на площадці, а Янтик, за звичкою, хотів уже було дременути мимо дощечки з написом на третій поверх, як назустріч неждано-негадано вискочив Мурлика.

Що то була за ката vasia! Ви б тільки бачили.

Мурлика сердито форкнув, вигнув дугою спину і підняв трубою хвіст, на якому шерсть стояла дібки.

— Щи-ши-ши-ш-ш,—засичав він на Янтика змією, а той з переляку повернув назад і побіг прямо на Оленку.

— Не пущу, не пущу,—закричала Оленка, розвівши руки, і загородила Янтику шлях вниз. Янтик кинувся знову вгору. Але там уже стояв Михайлик і теж кричав:

— Не пущу, не пущу! Повертай додому.

Янтик покрутився, покрутився на місці і раптом швидко шмигнув у свої двері.

— Прочитав, прочитав Янтик нашу табличку! — переможно закричали Оленка і Михайлик мамі.

Але мама, посміхнувшись, сказала:

— Ні, діти, це сталося випадково. Янтик злякався Мурлики, а тут ще ви налетіли. Йому й довелося тікати в перші відчинені двері. Янтик читати не вміє. Та, певно, він тепер запам'ятає свій поверх назавжди.

— Значить, ми навчили Янтика пізнавати свій поверх? Правда? — все ж допитувались Михайлик і Оленка у мамі.

— Правда, — погодилась мама і дала їм по цукерці, а Янтику шматочок м'яса.

НА ПУСТИРІ

Вранці тато сказав:

— У мене сьогодні вільний день. Я можу Оленці й Михайлику показати наш новий виселок.

Діти дуже зраділи. Свій двір вони вже знали добре.

Але ж хотілося подивитися, що робиться далі, за їхньою вулицею. Це ж так цікаво.

І ось вони всі гуртом — тато, Михайлик і Оленка із лялькою Дунькою у руках — пішли асфальтованим тротуарчиком.

Розмахуючи пухнастим хвостиком-помелом то вліво, то вправо, слідом за ними біжить Янтик.

Незабаром усі вийшли на великий пустир. Посеред нього зводилася якась будова. Здалеку Оленці і Михайлику здалося, що біля неї їздить туди-сюди високий чудернацький залізний журavel. Він слухняно то піdnімав, то опускав свою довгу шию.

Тато підвів дітей ближче.

— Це — баштовий кран — найголовніший помічник на будівництві, — пояснив він.

Молода робітниця стояла на землі й чекала, як до неї наблизався згори великий гак із тросами.

— Що тут будується? — спитав у неї тато.

— Кінотеатр, — коротко відповіла дівчина, бо в ту ж хвилину стала чіпляти цупкі петлі тросів на залізні гачки дерев'яної платформи, на якій стояв цегляний блок.

— Янтику, потримай трішки Дуньку, — звернулася Оленка до собачки і присіла зашнурувати собі черевичок.

Янтик слухняно взяв Дуньку зубами за платтячко.

Поки тато говорив з робітницею, Михайлик підійшов ближче до платформи, щоб краще її роздивитися. Янтик кинувся слідом за ним і стрибнув із лялькою на платформу.

— Куди ти, куди ти, Янтику! — закричала Оленка.

Та в цю мить цегляний блок гойднувся і плавко поплив у повітрі. Янтик побачив, що земля тікає у нього з-під ніг, кинув ляльку на платформу, а сам скочив на землю.

— Моя Дунька, моя Дунька! — заплакала Оленка, коли побачила таке лихо.

Дівчина-робітниця почала заспокоювати Оленку:

— Не плач, зараз твоя лялька повернеться. А ч яка вона в тебе хитроща, захотіла покататися...

Оленка посміхнулася.

Довелося чекати, поки слухняний журавель благополучно опустив платформу з Дунькою на землю. Лялька трохи запорошилася, як справжня будівельниця. Проте Оленка не образилась. Діти постояли ще трохи, подивилися, як працюють робітники, а потім усі пішли далі.

Проминувши пустир і невеличку вулицю, вони підійшли до красивої, облицьованої світлими плитками лікарні. Напроти лікарні височіла нова пошта. І пошта, і лікарня були зовсім не далеко від Михайликового будинку.

Коли повернулися додому, мама спитала:

— А розкажіть тепер, що ви бачили на нашім висілку?

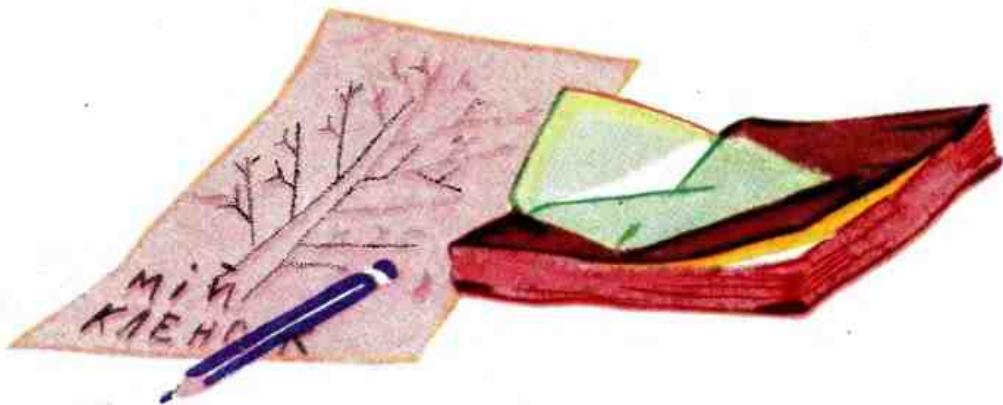
— Пошту, лікарню, кінотеатр, разом заговорили Оленка і Михайлик.

— А Оленчина лялька навіть уже побувала в кінотеатрі, — додав тато.

— Як так? — здивувалась мама.

І Оленка, і Михайлик навпереді почали розповідати про Дуньчині пригоди.

МИХАЙЛИКІВ КЛЕНOK

Сонечко світило все дужче. Все веселіше цвірінькали горобчики. Михайлик одягнув легеньке пальтечко і вийшов у двір. Перед будинком він побачив покопані ямки. Тут і там лежали купи чорнозему. Михайлик підійшов до одної із куп і взяв у жменьку трохи землиці.

— А що, гарна земелька? — почув він біля себе чоловічий голос.

— Гарна, пухкенька, — відповів Михайлик.

Обернувшись, він побачив, як над дверима їхнього будинку якісь чоловіки прилаштовують довгу червону полотнину з білими великими літерами. Михайлик з цікавістю підійшов ближче.

— Дядю, — сказав він чоловікові, який закінчував приставати полотнище, — це свято буде?

— Свято? — перепитав чоловік. — А звичайно, свято! Дерева будемо садити. Зрозумів?

— А мені можна садити? — спитав Михайлик з надією.

Чоловік схвально хитнув головою:

— Чому ж не можна? Можна. Ось привезуть саджанці — будеш допомагати.

Незабаром на машині привезли багато саджанців і зва-

лили їх просто додолу. Це були переважно безлисті кленки і топольки, тоненькі липки, схожі на голі дрючечки.

Тим часом повиходили люди з Михайлікового будинку з лопатами у руках, принесли ноші, граблі, тачки.

Люди були вдягнуті легко, по-весняному, як для дружної роботи. Прибігла й Оленка із маленькою лопаточкою, а за нею Янтик.

«Я теж принесу лопатку», — подумав Михайлік і побіг додому. Проте, коли він повернувся, всі саджанці вже було розібрано. Кожне деревце тепер лежало у своїй ямці і чекало, що ж з ним будуть робити далі.

Михайлік від обиди мало не заплакав. Йому ж так хотілося самому посадити деревце!

Раптом веселий хлопчина з червоним піонерським галстуком покликав Михайліка до себе.

— Тримай мій саджанець, а я возитиму землю, — сказав він.

Михайлік поклав лопатку на землю, а сам почав охоче допомагати. Янтик сидів коло ямки і терпляче чекав, що буде. Та скоро йому це набридло, і він побіг геть.

Коли кленок був посаджений і хлопці притоптували навколо нього землю, до них підійшла якась жінка і сказала:

— Ви, хлоп'ята, дуже глибоко посадили дерево.

Вона злегенька смикнула кленокверх, вирівняла його.

— Піди привези іще сюди земельки, — сказала вона Михайліку.— Та повно не набирай!— гукнула навздогін.

А Михайлік вже залюбки котив легенький візок до купи чорнозему, яка лежала неподалік від них.

Він хутко накидав лопаткою землі і покотив візочок до кленочка.

Коли землю висипали під деревце, жінка задоволено сказала:

— Отепер якраз досить. Так, як і треба. Спасибі тобі, хлопчику.

Двірник із шланга став поливати деревця. Янтик скакав і гавкав, а Оленка і Михайлик дивилися, як швидко зникала у землі під кленком запінена водичка.

Михайлику було дуже приємно, що він разом з усіма посадив деревце та ще майже під самісіньким своїм балконом.

«Піду намалюю свій кленок і пошлю дідусеві у село», — подумав він і побіг до дому.

На аркуші білого паперу, який дала йому мама, Михайлик намалював деревце з гілочками, тільки без листя. Під деревцем написав друкованими літерами: «Мій кленок». А мама увечері написала дідусеві листа, в якому запрошуvalа його в гості.

Ранком Михайлик побіг до пошти і, ставши навшпиньки, опустив у синю скриньку голубий конвертик із листом і намальованим кленочком.

ДЯДЯ ГРИША

На Михайліковій вулиці розпустилися каштани. Листочки були ніжні-ніжні та зелені. А у небі пливли білі, наче снігові, хмарки. Стояла чудова погода.

Михайлик біг тротуарчиком, удаючи, що він літак. І, як джміль, гудів: гу-гу-гу. А услід за ним біг Янтик і весело гавкав.

Руки хлопчик, як крила, розпростер у різні боки і в одній з них тримав червоний прапорець.

Раптом Михайлик зупинився: у одному дворі він побачив диво-машину з блискучим широким ножем попереду. Вона стояла на місці і безперервно гуркотіла: тра-та-та-та.

Михайлик хотів було пролетіти мимо, але дядя Гриша—їхній сусід, що стояв біля машини, зупинив його:

— Гей, хлопче! На пляшку та принеси мені води!

— Я лечу на північ до полярників, а там тільки лід, — відповів Михайлик.

— Доведеться повернутися, — сказав дядя Гриша. — Міняй курс, браток. Потерпілому завжди допомагають, а мені дуже хочеться зараз пiti.

Михайлик підскочив до веселого дяді, узяв пляшку і побіг. Незабаром він повернувся з водою.

Тепер Михайлик і Янтик стояли біля самісінької машини. Хлопчик бачив, як дрібно-дрібно тремтіли дверці її кабіни.

Машина стояла посеред страшенно захаращеного подвір'я. Щойно збудований дім усміхався вікнами до сонця.

Дядя Гриша напився, сховав пляшку в кабіні. Потім вилив у бак повнісіньке відро якоєсь жовто-зеленої рідини.

— Що ви туди вилили? — запитав його Михайлик.

— Це, брат, солярка, паливо, на якому працює машина, — відповів дядя Гриша. — Покататися хочеш? — спитав він раптом Михайлика.

— Ой дядю Гришо, хочу!

— То сідай у кабінку.

Дядя Гриша підсадив Михайлика, сам сів поруч і сказав так, нібито сам до себе:

— Чи ж впораюсь я до вечора із цим сміттям? Завтра будинок здають приймальній комісії, двір треба прибрati будь-що, а вже нерано.

— А я вам допоможу, — гаряче озвався Михайлик.

Дядя Гриша взявся за важіль, натиснув унизу на педалі.

— Ри-ри-и,— загуркотіла, заскреготіла машина, і блискучий ніж її поповз при самісінькій землі, загрібаючи все, що попадалось їйму на шляху.

Де були горбочки, дядя Гриша їх зрізав, як під лінійку, де були ярочки, нагортав туди землю і засипав аж до краю.

Раптом диво-машина спинилась, і дядя Гриша спритно зіскочив на землю, а за ним і Михайлик.

Перед чудо-машиною, перетинаючи її шлях, лежала залізна рейка, спершу навіть непомітна у землі та глині. Це вона заважала рухатися чудо-машині вперед.

— Ну, помічник, що будем робити? — запитав дядя Гриша Михайлика.

— Давайте удвох її однесемо убік, — відказав хлопчик і, присівши навпочіпки коло рейки, обхопив її обома руками.

Дядя Гриша засміявся:

— Ні, так не вийде. Ця штуковина, мабуть, кілограмів на двісті. Зараз ми з нею по-іншому розправимось...

Він обв'язав рейку тросом, а другий кінець його прив'язав до залізної рами машини.

— Ну, тепер до діла, — гукнув він і перший скочив у кабіну, а слідом за ним і Михайлик.

— Ри-ри-ри, — знову загуркотіла машина і, од'їхавши трохи убік, легко поволокла за собою рейку.

Машиніст раз у раз визирав із віконця і поглядав, як по подвір'ю тяглася рейка, лишаючи слід на землі.

— У, як скрегоче наша машина, — радів Михайлик. Такої захоплюючої роботи він ще ніколи не бачив.

Скоро рейку одволокли до купи різного брухту.

Дядя Гриша і Михайлик знову почали розчищати двір. Блискучий ніж машини знову поповз при самісінькій землі. Бульдозер, так називалася ця дивна машина, крутився по подвір'ю туди й сюди, вліво і вправо, аж поки, притомившись, зупинився на місці.

Тепер весь двір був чистий і рівний, як майдан. Машиніст висадив щасливого Михайлика на землю.

— Ну, а тепер ти знову можеш бути літаком і летіти на північ до полярників, — весело сказав він Михайликіві.

— Ні, я тепер буду бульдозером, — відповів йому хлопчик.

Він враз посерйознішав і, затупцювавши на місці, заскрготів:

— Ри-ри-ри, — як справжнісінький бульдозер, а може, іще краще. Янтик несамовито скакав навколо нього і гавкав. Він просто не розумів, чого став такий сердитий і неприступний його хазяїн.

Дядя Гриша зібрався їхати, Михайлик підійшов до бульдозера і вставив у отвір над радіатором свій червоний прапорець.

— Це вам від мене, — сказав він дяді Гриші. — За хорошу роботу.

А сам, знову ставши бульдозером, разом з Янтиком закружляв по подвір'ю, все наближаючись до тротуарчика. Дядя Гриша дивився на них із віконця і привітно махав на прощання рукою.

НЕПРИЄМНІСТЬ

— Яка неприємність, — сказала схвильована мама, — обійшла увесь двір, а Оленки ніде не видно. І де вона могла подітися?

Михайлик, який саме в цей час пускав над тазом із соломинки мильні кульки, сказав:

— Я піду знайду Оленку.

— Іди, та сам не загубись, — дозволила мама. — Не ходи далеко.

Оббігши двічі навколо свого будинку, Михайлик вийшов на вулицю, пробіг тротуарчиком і, звернувши у ворота, вибіг на велике, просторе, неначе майдан, подвір'я. Таких дворів хлопчик ще ніколи не бачив там, де він жив раніш. Посеред двору був великий басейн з водою. Якась дівчинка стояла біля басейну і ляскала лозинкою по воді. Михайлик підійшов ближче — може, то Оленка? Але, на жаль, це була не вона.

Тоді Михайлик пішов далі і скоро побачив садибу, обгороджену низеньким зеленим парканчиком, уздовж якого росли кущики. За парканчиком виднівся невисокий двоповерховий будиночок. А біля нього — чого тільки не було! Квітнички, грядочки, спортивний майданчик, на якому стояла гірка, карусель, драбинка. Поміж квітничками — доріжки, посипані жовтавим пісочком. Михайлові страшенно схотілося побігти по тих доріжках. Він підійшов до самого парканчика.

«Це тутешній дитсадочок! — здогадався Михайлик. —

Який же він гарний! Не те, що було на старій вулиці.
Скоріше б мама і його сюди відвела».

На кониках, ухопившись за дерев'яні гриви, хвацько мчали вершники-сміливці. Інші діти каталися на каруселі.

Михайлик переліз через низенький паркан поміж кущиками бузку, саме там, де була прогалинка, і опинився біля самісінького коня.

Йому здалося, що кінь згорда зиркнув на нього своїм бліскучим чорним оком. Ніби запрошує покататися. Це було дуже спокусливо. За якусь мить Михайлик уже сидів верхи на скакунові.

— Гоп, гоп, коник мій, грива конопляна, — приспіував на бігу.—Покатаюсь трішки на цьому конику, а тоді вже пошукаю Оленку.

Але після коника Михайлику захотілося покататися ще на каруселі, а потім і на гойдалці. Довелося й по драбинці полазити.

Натішившись досхочу, Михайлик нарешті підбіг до

грибка мухомора, під яким був ящик з піском, і став там бавитись з малюками.

Йому так сподобалось у дитячому садочку, що він зовсім забув про Оленку. І згадав лише тоді, коли вихователька повела дітей вечеряти.

Михайлику стало соромно. Він швидко попрямував до хвіртки.

По дорозі біля кущика побачив на травичці блакитний бантик.

«Оленчин,—зрадів Михайлик.—Напевно, і вона приходила сюди бавитися у пісочку. А де ж сама Оленка?» — засмутився відразу Михайлик, шукаючи її очима навколо.

Він нахилився, підняв блакитну стрічку і поплентався додому.

— Нема Оленки,—сумно сказав він, коли мама одчинила йому двері.—Ось тільки бантик од неї.

— Дома Оленка,—сердито відказала мама.—А ти, неслух і забудько, зараз же ставай у куток. Замість помочі завдав мені стільки зайвого клопоту! Пішов шукати та й сам пропав...

Михайлик, похнюпившись, слухняно став у куток.

От що значить бути забудьком!

НЕВИДИМКА

Уночі був дощ. Він добре змочив землю, і на ній тепер виблискували калюжки. У калюжках відбивались пухнасті хмарки і деревця.

Михайлик дивився на своє відображення у калюжі,

а Янтик гавкав. Йому здавалось, що із калюжки на нього дивиться другий собака-забіяка.

Тоді Михайлик взяв паличку і сколотив нею воду. У воді зник і Михайлик, і Янтик. Янтик заспокоївся, а Михайлику стало скучно.

— Янтику, побіжімо звідси на шлях, — сказав він собаці.

На шляху Михайлик побачив глибоку канаву, а біля неї малі і великі труби. Біля труб поралися робітники в синіх комбінезонах, дзвеніли удари молотів, гули машини. Михайлик хотів дізнатися, що це роблять, для чого стільки труб привезли. Він підійшов ближче і зупинився. Один із робітників, у темних окулярах, нахилившись до труби, водив по ній якоюсь дротиною. Від неї сипались в усі боки іскри. Другий робітник важким молотом бив по трубі.

— Дядю, скажіть, будь ласка, що це ви тут робите? — спитав Михайлик.

— Зварюємо труби, — відповів йому той, що стукав по трубі.

— А для чого? — знову спитав Михайлик.

— Бач, який цікавий! — посміхнувся чоловік. — По трубах піде хитрий пішохід-невидимка...

— Який невидимка? — здивувався Михайлик.

— А той, що горить у вас на кухні, — засміявся тепер зварник.

— На кухні у нас горить газ, — сказав Михайлик.

— Вірно, хлопчику, — погодився з ним чоловік, — газ. Він хоч і без ніг, а сам біжить по трубах.

- А звідки він біжить? — поцікавився Михайлик.
- Із Дашиби! — відповів робітник.
- Із Дашиби? Це далеко звідси?
- Коли йти пішки — далеко, а поїздом їхати — ні, — сказав зварщик. — А літаком летіти — і зовсім близько. Он як!

Михайлик став на хитку кладочку, щоб перейти на другий бік траншеї, а потім спуститися в глибоку канаву, але його ззаду хтось схопив за штанці рукою.

— Ач, який швидкий, — сердито сказав незнайомий чоловік. — Хочеш ноги поламати? Ти б краще пішов звідси.

Хлопчик повис у повітрі, борсаючись, як на гачку.

Коли чоловік поставив Михайлика на землю, він щодуху побіг далі.

Не встиг він пробігти і півкварталу, як знов зупинився зацікавлений: на стіні одного із будинків робітники підвішували труби, значно тонші, ніж ті, які вже бачив Михайлик.

Молодий робітник у заплямованому фарбою фартусі стояв на невисокій драбинці і фарбував трубу в брунатний колір.

— Дядю, а ви що тут робите? — підняв до нього голову Михайлик.

— Хіба не бачиш? Дашибський газ фарбуємо, — відповів робітник і продовжував розмахувати квачем, наспівуючи якусь веселу пісеньку.

«Ех, коли б і мені отак квачиком туди-сюди, туди-сюди, — заздрісно подумав Михайлик. — Тільки ж не дозволить дядя...» Михайлик стояв і розмірковував про те, як би гарно він пофарбував трубу.

— Гей, малюк! — гукнув раптом хлопець з драбинки. — Поколоти мені у відрі фарбу, щоб не взялася шкірочкою!

— Зараз поколочу, — відповів зраділий Михайлик. Він присів біля відра з фарбою і почав колотити її квачем. Але через хвилину хлопець сказав йому:

— Досить, йди гуляй.

Михайлик невдоволено кинув квач. Бризки фарби розлетілись у різні боки, а заодно і на штанці, курточку, на сандалі, навіть на Янтика. А одна клята цятка причепилася на самому кінчику носа. І здавалось тепер, що то летіло сонечко та ї сіло відпочити на Михайловім носі.

Тільки зараз Михайлик відчув, що йому дуже хочеться їсти. Пора було повернутися. Він свиснув до Янтика, і вони разом побігли додому.

Ось уже і їхній будинок. Розчервонілий, захекавшись від бігу, ще за дверима Михайлик гукнув:

— Мамо, одчиняй скоріше!

Янтик теж нетерпляче підстрибував під дверима, бо він, напевно, під час прогуллянки добряче зголоднів. Мама відчинила двері і, побачивши їх таких розфарбованих, сплеснула в долоні:

— Де це ти так пофарбувався?

— Ми газ проводили! — гордо відказав Михайлик.

— Хто це — ми?

— Ну, ми з Янтиком і дяді ще.

— Он як,—суворо сказала мама і наказала зараз же йти вмиватися.—А на вулицю і не думай більше сьогодні виходити.

У КОТЕЛЬНІ

Сьогодні Михайлик вийшов на полювання. Але ні звірів, ні птахів ніде не було. Тоді Михайлик прицілився на Янтика.

— Пу-пу-пу, Янтику,—сказав він,—ти тепер убитий. Але Янтик щодуху дременув від нього за ріг будинку, проминув вулицю і побіг з гори. Михайлик погнався за ним, і скоро вони опинилися в невеликому вибалку.

Тут Михайлик побачив якусь будову з високою цегляною трубою. Із труби у небо валив дим. Михайлик підійшов ближче і почув, як щось вирувало і клекотіло всередині приміщення. Із круглих дірок-решіток на стіні вилітало з свистом гаряче повітря.

Михайлик збіг на ганок, обережно відхилив двері, а потім зайшов усередину. Поправив за плечима рушницю і почав роздивлятися навколо.

— Ай-ай-ай, із рушницею до нас! Ти ж тут усіх попересякуєш,—почув він раптом чийсь голос.

Михайлик оглянувся і побачив високого чоловіка.

— Скажіть, будь ласка,—запитав його Михайлик,—що це у вас за дім?

— Це котельня,—відповів чоловік.

— А ви начальник котельні?—знову запитав Михайлик.—А що в ній роблять, дядю?

— А ти проходь ближче, сам побачиш, — люб'язно покликав його чоловік.

Він повів Михайлика до великих котлів, що стояли рядочком, умурковані в цеглу.

— Раз, два, три, чотири, — порахував хлопчик котли.

Над котлами Михайлик побачив залізні місточки, до яких вели залізні драбинки.

— У, які великі!.. — сказав він, показуючи на котли.

— У цих котлах, — почав пояснювати чоловік, — кипить вода, а потім по трубах під землею біжить до будинків, піднімається в кожну квартиру...

— І біжить з крана? — здогадався Михайлик.

— Так. А ось підійди сюди ближче. Послухай.

Михайлик прислухався. У котлах щось вирувало і шумувало на тисячу ладів.

— Які вони сердиті, — сказав Михайлик.

— А ти уяви собі, що вони стоять холодні і байдужі. Ти цілий день бігав по вулиці, прийшов додому. Не без того, щоб десь не вимазався в грязюку. Мама до крана, щоб тебе скупати, а в крані нема теплої води. Як тебе, замазуру, класти в чистеньке ліжко?

— А я, може б, з Янтиком на кожушку переспав... — замислився Михайлик. Чоловік засміявся.

— Але ж у тебе, мабуть, є сестричка або братик. Вони не такі нечепури, як ти, люблять купатися.

— Так, — погодився Михайлик, — моя сестричка Оленка дуже любить купатися.

— От бачиш. Тепла вода потрібна всім, — сказав чоловік. — А тепер можеш пустити воду в свій будинок.

Дядя підвів Михайлика до щитка і звелів натиснути на одну кнопочку.

— От і потекла тепла вода в твій дім,—сказав він.

— Це я її пустив?—зрадів Михайлик.

— Власноручно,—ствердно кивнув головою чоловік.—Подобається тобі у нас?

— Дуже,—відказав Михайлик.—Особливо кнопочку натискувати.

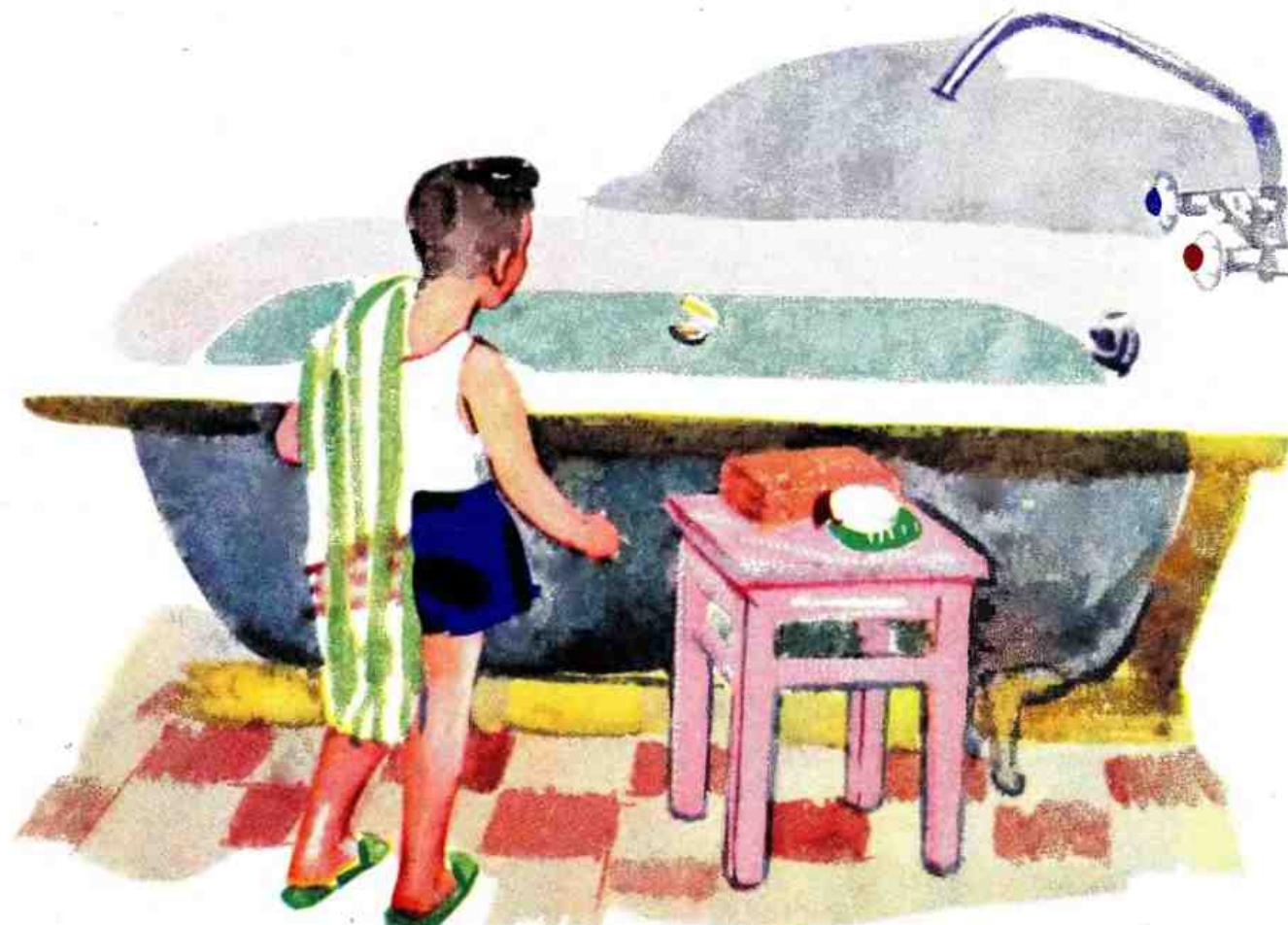
— Ну, а тепер гайда із котельні,—скомандував чоловік і провів Михайлика до дверей.

Коли Михайлик прибіг додому, на нього чекала повнаванна теплої води, а у ній плавав малесенький човник, якого Михайлик зробив з горіхової шкаралупини.

Він гойдався на воді і ніби кликав Михайлика:

— Ану, давай поплаваєм удвох.

Хіба Михайлик міг встояти проти такої спокуси?

ЗНАЙОМІ НА КОЖНІМ КРОЦІ

Михайликова мама працює на заводі. Завод від їхнього будинку далеченько, і тому мама їздить на роботу тролейбусом. Михайлик часто проводжає її до зупинки. Сьогодні також вони ідуть з мамою разом.

— Доброго ранку! Скільки зим, скільки літ, як ми не бачилися! — зупиняє на дорозі маму якась жінка.

— Здрастуйте! — вітається мама. Що ви тут робите?

— Я тут живу, — говорить мамина знайома, — ми одержали нову квартиру.

— Тож ми тепер сусіди! — каже радісно мама. — Приходьте до нас у гості.

Поговоривши ще кілька хвилин, вони потисли одна одній руки і розійшлися.

Але не встигли мама і Михайлик пройти іще кілька кроків, як їм стрівся високий худорлявий чоловік у синьому робочому комбінезоні.

— Олена Михайлівно! Здрастуйте! — вигукнув він і радісно, і здивовано. — Оце так новина. Невже ми з вами знову сусіди? А це синок ваш?

І, не чекаючи відповіді, він ухопив Михайлика на руки і підкинув високо вгору. Мама аж ойкнула і простягнула руки за сином. Але чоловік її заспокоїв:

— Не хвилюйтесь, Олена Михайлівно, адже він у нас майбутній космонавт. Хай звикає до польотів!

Поставивши Михайлика на землю, він спитав:

— Де ж ви живете?

Мама відповіла.

— Якраз поряд з нами. Буде тепер у моєго Лесика новий приятель,—сказав чоловік, дивлячись на Михайлика.— Правда?

— Правда,—сорохливо відповів Михайлик.

СКОРО ДО ШКОЛИ

Другого дня до Михайлика зайшла Лесикова мама.

— Зроби мені послугу,—звернулася вона до Михайлика,—однеси оцей зошит у школу Лесикові, у перший «Г».

Вона показала зошит з кольоровими аплікаціями. Тут були червоні у білих крапочках мухомори, товстенькі, як діжечки, білі грибки, а під ними зелена травичка.

— У Лесика сьогодні урок праці, і він забув зошит,— пояснила вона.—Ти знаєш Лесика?

— Не знаю,—відповів їй Михайлик.

— Ну то познайомишся з ним у школі,—заспокоїла його жінка...

У школі чергова строго зупинила Михайлика:

— Ти куди, хлопче?

— Я... я приніс Лесикові зошит. Він у першому класі,—сказав Михайлик.

— Тоді йди на другий поверх. Зараз буде перерва, і ти знайдеш свого товариша.

Михайлик піднявся на другий поверх, з цікавістю оглядаючи все навколо.

На стінах висіли красиві портрети, тут же в коридорі у великих діжках стояли пальми, на вікнах у глечиках, обгорнутих кольоровим папером,—квіти.

«Ех, коли б і мене віддали скоріше до школи»,—подумав Михайлик.

Залунав дзвоник, і в коридор висипала галаслива дітвора.

Михайлик розшукав перший клас «Г», знайшов Лесика і віддав йому зошит. Всю перерву вони розмовляли. А потім, коли задзвонив дзвінок, Лесик попросив учительку, щоб вона дозволила Михайликові посидіти на уроці.

Нові приятели сіли удвох за парту і почали слухати вчительку, яка розповідала про одного хорошого хлопчика.

Жив той хлопчик у селі. Одного разу він побачив на стайні хворе лоша. Воно було немічне, з такими сумними очима, що хлопчик одразу прив'язався до нього. По кілька разів на день приходив до свого лошати, годував його, напував, чистив. І в решті решт виходив! А коли лоша виросло, з нього вийшов баский кінь. І колгоспники подаравали його прикордонникам.

Михайлик сидів мов зачарований, навіть не ворухнувся—так йому сподобалось оповідання вчительки. А коли пролунав дзвоник, він навіть не повірив, що так швидко минув урок.

— Вже додому?

— Авжеж,—відповів йому Лесик.

Михайлик неквапливо підвівся і не поспішаючи пішов до дверей. Йому так ще хотілося хоч трошки побути школярем!

Хлопчики пішли вулицею. На майданчику у сусідньому дворі діти грали в футбол.

— Може й ми пограємо трохи?—запропонував Лесик.

Але Михайлик відмовився. Тоді Лесик зняв свою форму курточку, надів на Михайлика, підперезав його своїм паском, почепив на нього свій ранець з книжками і сказав:

— Іди додому. Я прийду. А зараз у футбол пограю.

Щасливий Михайлик перейшов двір і був уже дома. Він ішов повільно, щоб усі діти могли побачити його в школярській формі. Та, на жаль, у дворі нікого з дітей не було. Михайлик присів на лавочку біля будинку. Раптом з під'їзду вийшов їхній сусід дядя Серьожа з фотоапаратом.

— Хто це тут сидить? — запитав він, удаючи, ніби не пізнає його. — Чи не Михайлик?

— Це я, я! Аж засяяв від задоволення Михайлик.

— Невже це ти? Ану стань на лавочку, — сказав дядя Серьожа і сфотографував Михайлика.

Ото радості було, коли через кілька днів усі побачили фотографію.

— Школяр, справжній школяр, — говорила мама. — Доведеться віддати до школи.

— Хай учається, — підтримав її тато.

Михайлик радів. Ще б пак! Тепер у нього з'явився новий товариш, школяр, а сам він теж скоро піде до школи.

ЩО ТУТ БУЛО

Недалеко від Михайлікового будинку робітники споруджували новий дім. Сюди й прийшли сьогодні Лесик з Михайліком. Вони сиділи на купі дощок і розмовляли. Перед ними лежала ціла гора віконних рам та дверей.

— Ух, який буде домище, — сказав Михайлік.

— А що тут дивного, — відповів Лесик. — Тато мій каже, що тепер будинки ростуть, як гриби. З заводів привозять на машинах майже все готове. Навіть цілі стіни привозять. Р-раз — і стіна тобі, два — цілий поверх, три — і дім готовий. Переселяйся і живи. Не те, що колись було.

Лесиків тато працює на будівництві. Від нього й Лесик про все знає.

— Ти, мабуть, думаєш, що тут завжди була пошта, школа, магазини? І морозиво продавали? — запитує Лесик.

— А хіба ні? — дивується Михайлік.

— Ну ѿ! дивак же ти, — широко сміється із дружка Лесик. — Тато казав, що зовсім недавно тут були тільки яри та кручі, вибалки та пустирі. А в старій діброві вовків — сила. Як завилють: У-у-у-у! — завив Лесик над самісіньким вухом Михайліка.

— Еге! Може, ти скажеш, що бачив їх? — одсовуючись запитав Михайлік.

— Звичайно, бачив... у зоопарку, — відказав Лесик.

— Так то ж не ті.

— А звідки ти знаєш? Може, їх половили і в зоопарк віддали. Не віриш?

— Ні.

Лесик зітхнув.

— Ну тоді я тобі дуба можу показати, що від старої діброви лишився. Хочеш?

— Добре,—погодився Михайлик.

МАНДРІВКА ДО ДУБА

Сонце за обрій сідало великим розпеченим колобком, коли Михайлик і Лесик підійшли до заповітного дуба. Він стояв на горбочку—самотній, але ще міцний і гіллястий. Звідси було видно майже увесь виселок. Хлопці з цікавістю оглядали все навколо. Недалеко в низині прочміхав паротяг і замелькали зелені вагони.

— До Москви пішов,—сказав Лесик.

— Звідки ти знаєш, що до Москви? — запитав недовірливо Михайлик.

— Коли кажу, значить, знаю, — відповів Лесик. — Мені тато розповідав.

— А Москву з дуба можна побачити?

Лесик на мить замислився.

— Не знаю. Про це мені тато не розказував.

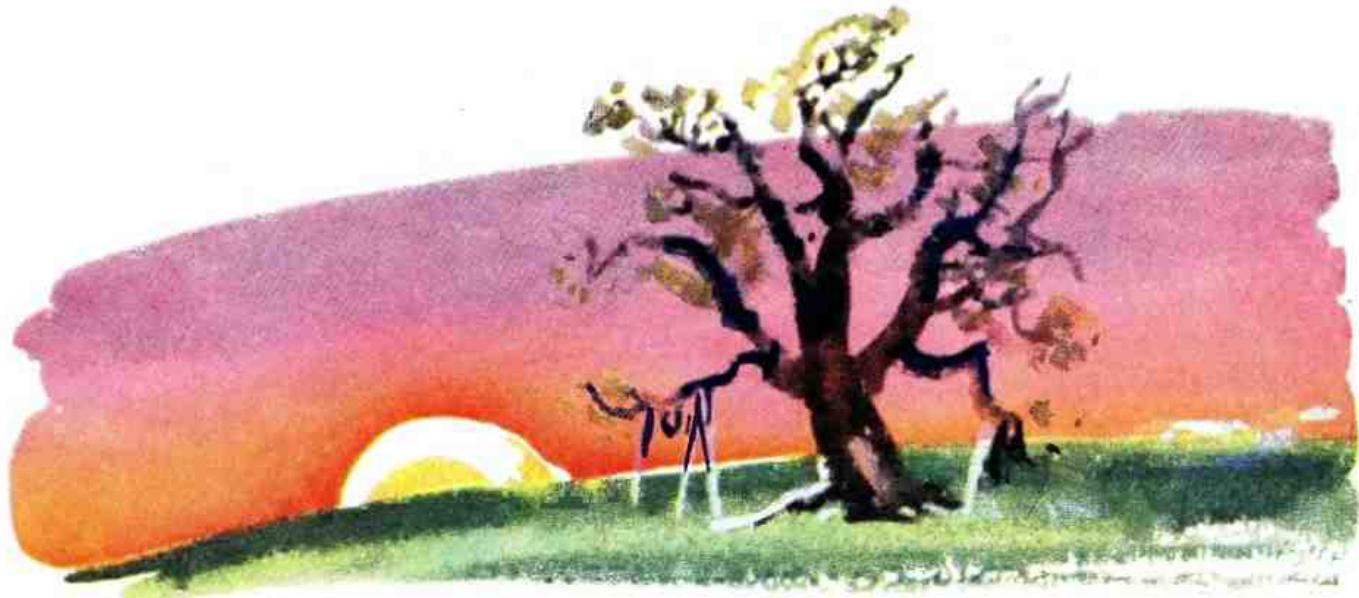
— Давай залізмо, може й побачимо.

— Полізли, — не відмовився Лесик.

Дуб був товстелезній, але гілля починалося низько. Обидва хлопчики, трохи попотівши, вилізли на дерево і почали роздивлятися навкруги.

— Москву бачиш? — спитав у Лесика Михайлик.

— Ні, бачу тролейбус, — відповів йому Лесик. — Він біжить по вулиці такий маленький-маленький, як іграшко-

вий. А онде доріжка. По ній іде хлопчик і гірко плаче.

Друзі почекали, поки хлопчик підійшов до них, і гукнули:

— Чого ти плачеш?

Хлопчик зупинився від несподіванки. Навіть плакати перестав. Він озирнувся навколо, але нікого не побачив.

— Ми тут, на дубі,—подали голос хлопці.—Чого ти плачеш?

— Заблудився,—відповів малюк і знову зарюмсав.

Тоді Михайлик і Лесик злізли на землю і підійшли до нього:

— Не плач, не треба,—сказали вони йому.—Ми тебе виведем на дорогу.

Вони взялися за руки і пішли додому. Сонце вже сковалось за деревами. Смеркалося. Діти зійшли з горбочка, пройшли стежечкою мимо неглибокого ярка і підійшли до

дубнячка. Деревця смикали дітей своїми вітами за сорочки, а одна гілочка навіть зняла кашкета з Михайликової голови. Дітям було весело. Та, поки вони знайшли у траві кашкет, стало вже зовсім темно. Стежка десь загубилася. Пішли хлопці праворуч — немає стежки, ліворуч повернули — також немає.

— Погане діло, — розсердився Лесик. — Так можна й до ранку ходити.

Хлопчик, якого вони вели за собою, знов заплакав:

— До мами хочу! До ма-а-ми-и...

Михайлик терпів, терпів та й собі схлипнув.

Раптом у кущах щось зашаруділо. Скорі на галявинку до дітей вибіг Янтик і став лащитись до Михайлика.

— Як добре! Янтик нас виведе на дорогу, — зрадів Михайлик. — Пішли за ним.

Так вони й зробили. Янтик біг попереду, а хлопці йшли за ним.

— Ну і Янтик, — говорили Лесик і Михайлик. — І на дубі не сидів, а доріжку розшукав. Оце так собачка!

ЧУДЕСНІ ЛІТЕРИ

Напередодні травневих свят від дідуся одержали листа. Він обіцяв приїхати на свято. На вокзал зустрічати гостя поїхали всі. Коли поїзд зупинився, з четвертого вагона вийшов старий сивий чоловік. В одній руці він тримав чемодан, а в другій — ковіньку. Це і був дідусь. Побачивши Оленку і Михайлика, дідусь поставив чемодан на землю,

а сам широко розкрив обійми. Оленка і Михайлик кинулися до нього:

— Здрастуйте, дідусю!

— Здрастуйте, дорогенькі!

Мама і татко теж підійшли до дідуся і щиро з ним привіталися. Потім всі сіли в машину і поїхали. Дідусь усю дорогу дивився у віконце та дивувався:

— Мати моя рідна, яке городище воздвигнули. Чудеса, просто чудеса!

Як же зрадів старенький, коли увійшов у квартиру. Не йняв навіть віри своїм очам. Він мацав плінтуси і одвірки, а татко йому все охоче показував і пояснював. Оленка, Михайлик і Лесик, який прийшов на той час у гості, сиділи за столом і пригощалися гостинцями, що привіз дідусь із села.

— Ну, Михайлику,—звернувся до хлопця дідусь.—Покажи мені своє деревце, яке ти малював. Чи, може, вже всохло?

— Що ви, дідусю! Ми ж поливаємо. Всі деревця прийнялися і ростуть.

Ухопивши дідуся за руку, Михайлик повів його на балкон. Слідом за ними туди вийшли тато, мама, Лесик і Оленка. Внизу рівненькими рядочками буйно зазеленіли і ніжно шелестіли листячком каштани, липки, кленочки.

На балкон мама винесла стільці. Дідусь розповідав про село, розпитував про життя в місті.

Коли стемніло, засяяли святково прикрашені різноманітними лампочками будинки. Надходило свято—Перше травня. Над кінотеатром, який так добре було видно з балкона,

спалахнули яскраві літери—такі великі, що Михайлик їх сам прочитав: СЛАВА КПРС.

— Дідусю, татку,—закричали Михайлик і Оленка,—ви тільки погляньте!

Тоді татко уголос теж прочитав чудесні літери і сказав:

— Слава, синку, нашій рідній партії, яка турбується про всіх, щоб кожен із нас мав і житло, і достаток. І щоб ви, дітки, ніколи не знали війни і розрухи, які довелось пережити нам.

Усі ще довго, як зачаровані, стояли на балконі і дивились на залитий вогнями святковий виселок.

15 коп.

Малюнки В. В. Журавля.

ДЛЯ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

ГРИНЕНКО Галина Александровна. НОВАЯ КВАРТИРА. Повесть
(На украинском языке)

Редактор О. В. БУЦЕНЬ, Художній редактор М. Г. ПОПОВИЧ,
Технічний редактор М. М. ЕССАУЛОВА, Коректор Н. Ф. ШВЕЦЬ

Здано на виробництво 26. IV. 1962 р. Підписано до друку 10. IX. 1962 р. Формат 84×108^{1/16}.
Фіз. друк. арк. 2,5. Умовн.-друк. арк. 4,1. Обл.-вид. арк. 2,19. Тираж 65 000. Зам. № 3426.
Ціна 15 коп.

Дитвидав УРСР. Київ. Кірова, 34.
Видавництво і комбінат друку «Радянська Україна». Київ, Довженка, 1.